

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

**Програмни и институционални постижения на Програма
Достъп до Информация (ПДИ)**

в периода януари – декември 2013 година

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Следвайки своята мисия – да подпомага упражняването на правото на информация, заложено в член 41 на Конституцията на Република България – ПДИ работи за постигане на следните дългосрочни цели:

- Да насърчава търсенето на информация чрез образование на гражданите в сферата на правото да знам.
- Да работи за прозрачност на управлението на различни нива, застъпвайки се за по-активно предоставяне на информация.

През 2013 г. екипът на ПДИ работи в няколко направления за постигане на своите дългосрочни цели:

1. Застъпничество за по-добро законодателство в областта на правото на достъп до информация и неговите ограничения.
2. Наблюдение на практиките на предоставяне на информация.
3. Предоставяне на правна помощ в случаите на търсене на информация, в случаите на отказ за предоставяне на информация, включително и представителство в съда.
4. Разяснителни кампании и обучения по правото на достъп до информация.
5. Участие в публичния дебат по въпросите на достъпа до информация и на свободата на изразяване.
6. Сътрудничество на национално, регионално и международно ниво.
7. Институционално укрепване и развитие.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Съдържание

1. Застъпничество за по-добро законодателство в областта на правото на достъп до информация и неговите ограничения.....	4
2. Наблюдение на практиките по предоставяне на информация от задължените по закона институции	11
3. Правна помощ в случаите на търсене на информация и в случаите на отказ за предоставяне на информация, включително представителство в съда.....	15
4. Разяснителни кампании и обучения по Закона за достъп до обществена информация, Закона за защита на личните данни и Закона за защита на класифицираната информация.....	33
5. Участие в обществения дебат по въпросите за достъпа до информация и правото на свобода на изразяване	41
6. Сътрудничество на национално, регионално и международно равнище	52
7. Институционално укрепване и развитие	56

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Основните постижения в горепосочените направления:

1. Застъпничество за по-добро законодателство в областта на правото на достъп до информация и неговите ограничения

ПДИ продължи застъпничеството си за по-добро законодателство в областта на свободата на информация, като подготвяше и представяше становища, участваше в публични дебати по предложени законодателни промени.

Основните препоръки към законодателя, които ПДИ направи на основата на анализ на съществуващото законодателство и практиките по неговото прилагане в своя годишен доклад „Състоянието на достъпа до информация в България” бяха следните¹:

- Правителството да предприеме стъпки за подписване и ратификация на Конвенцията за достъпа до официални документи.
- Да бъдат изготвени и внесени следните изменения и допълнения в ЗДОИ:
  - ✓ Да се овласти ясно независим орган на власт да отговаря за наблюдението, координирането, контрола на дейността по изпълнението на ЗДОИ и налагането на санкции;
  - ✓ Да се изброят изчерпателно и ясно в чл. 37 основанията за отказ, като отпадне неясното „защита на интересите на трето лице“;
  - ✓ Да се детайлизират и уеднаквят стандартите за активното публикуване на информация и да се предвидят санкции за неизпълнение;

---

¹ http://store.aip-bq.org/publications/ann_rep_bq/report2012.pdf

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

- ✓ Да се определят отговорните за установяването и санкционирането на нарушенията на ЗДОИ длъжностни лица, така че да не съвпадат и да не са в зависимост от лицата, които подлежат на санкциониране;
  - ✓ Да се разшири приложното поле на административните нарушения и наказания по ЗДОИ, така че да се санкционира и неотговарянето в предписаната от закона форма.
- Да се стесни обхватът на списъка към чл. 25 ЗЗКИ, така че информацията, събрана чрез СРС по наказателни производства, както и доклади и обобщени данни за приложени и използвани СРС да не подлежат на класифициране като държавна тайна.
  - Да се предвиди органът, отговорен за наблюдението и координирането на дейността по изпълнението на ЗДОИ, да издаде инструкцията за уеднаквяване на изискванията за активно публикуване на информация по чл. 15 и чл. 15а от ЗДОИ и на вътрешните правила.
  - Да се въведе в Закона за обществените поръчки задължение за създаване на регистри на договорите за обществени поръчки на страниците на възложителите.
  - Да се измени и допълни чл. 26 от Закона за нормативните актове, като се предвиди:
    - ✓ Едномесечен вместо 14-дневен минимален срок за обществено обсъждане на проекти за нормативни актове;
    - ✓ Задължение за публикуване на становищата представени в хода на съгласувателната процедура и тези от заинтересованите групи и лица;
    - ✓ Задължение за мотивиран отговор на постъпилите предложения, които не се приемат, и публикуването му в интернет.
  - Да се измени чл. 143 от АПК, като се предвиди възможност за освобождаване на жалбоподателя от заплащане на разноските на администрацията при преценка на обществения интерес от оспорването.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

- Бяха направени препоръки, свързани с вътрешните правила за достъп до обществена информация, които да създадат условия за по-лесно упражняване на правото на достъп до информация, разпределение на функциите в администрацията относно активното публикуване и разглеждане на заявленията, вътрешния контрол на работата по заявленията.

През 2013 г. екипът на ПДИ продължи да подготвя становища по законопроекти и да участва в работни групи по въпроси, свързани с достъпа до информация и прозрачността. Становищата се публикуват на страницата на организацията:

http://www.aip-bg.org/legislation/Проектозаконали_становища/

Становище на ПДИ относно предоставяне на достъп по електронна поща

По време на годишното проучване на ПДИ през **януари и февруари 2013 г.** на интернет на страниците на органите на изпълнителната власт от някои администрации беше поставен въпросът, предвижда ли се в Закона за достъп до обществена информация предоставяне на информация по електронен път и в електронна форма. Екипът на ПДИ изготви и публикува становище с анализ по този въпрос, което бе разпространено сред институциите и публикувано на интернет страницата на ПДИ. В резултат на становището и кореспонденцията, редица администрации, поставили въпроса при получаване на заявлението за достъп до информация, изпратиха исканите документи по електронна поща.

Проект за правила за достъп на журналисти до сградите на Народното събрание

По инициатива на Пресцентъра на Народното събрание на 5 февруари 2013 г. бе проведено вътрешно обсъждане на проект за правила за достъп на

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

журналисти до сградите на Народното събрание. За участие в обсъждането беше поканен ръководителя на правния екип на ПДИ – Александър Кашъмов.

Становище по четирите проектозакона в сферата на сигурността

Александър Кашъмов взе участие в обсъждането на четирите проектозакона в сферата на сигурността в Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред при Народното събрание, проведено в периода **януари-февруари 2013 г.** В резултат на обсъждането бяха съществено изменени редица разпоредби от проектозаконите в посока увеличена прозрачност и отчетност на сектора „Сигурност”. На 12 февруари 2013 г. в комисията бе внесено и писмено становище по проектозакона за военното разузнаване.

Становище и участие в дебатите по проектозакона за публичност на имуществото на лица, заемащи висши държавни длъжности, внесен в последния момент преди разпускането на 41 Народно събрание

На **11 март 2013 г.** ПДИ участва в съорганизирана с други неправителствени организации пресконференция на тема „Защо управителните органи на НПО не трябва да подават имуществени декларации до Сметната палата”? Кампанията бе организирана с цел противопоставяне на изменения и допълнения в Закона за публичност на имуществото на лицата, заемащи висши държавни длъжности, внесени от група народни представители от РЗС. С предложените изменения неоснователно се разширяваше кръга на лицата, задължени да подават декларации за имущество и доходи, като се внасяше хаос в понятието „публична фигура”. В кампанията и медийните изяви, свързани с нея, участваха Гергана Жулева, Александър Кашъмов и Фани Давидова.

Становище по промени в Правилника за организация и дейността на 42 Народното събрание

По покана на заместник-председателя на Народното събрание Мая Манолова за участие в публично обсъждане на проект за правилник на организацията и дейността на 42-то обикновено Народно събрание изпълнителният директор на

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

ПДИ Гергана Жулева представи становището на ПДИ по проекта. Публичното обсъждане се състоя на **27 май 2013 г.** Писменото становище на ПДИ по проекта за правилник беше изпратено на 29 май 2013 г. до Тереза Станчева, секретар на Временната комисия за промени в ПОДНС.

Фани Давидова взе участие в следващото публично обсъждане, на 4 юни 2013 г.

Становище по Проект на Споразумение за партньорство на Република България, очертаващо помощта от ЕСИФ за периода 2014-2020 г.

На **07 август 2013 г.** Програма Достъп до Информация изпрати свое становище по Проект на Споразумение за партньорство на Република България, очертаващо помощта от ЕСИФ за периода 2014-2020. Препоръките на ПДИ бяха свързани с предложените текстове, отнасящи се до хоризонталния Стратегически приоритет 4: Добро управление и достъп до качествени обществени услуги. Препоръките отразяваха нашето виждане, изразено в годишния доклад на ПДИ „Състоянието на достъпа до информация”, за подобряване на прозрачността на администрацията:

- Да се създаде независим орган на власт (Информационен комисар);
- Да се обособят отделни специализирани звена/служители, отговарящи за изпълнението на задълженията по достъпа до информация и активното и навременно публикуване;
- Унифициране на реда за приемане и отговор на заявления за достъп до информация по електронен път;
- Ръководителите на административни структури да обърнат специално внимание на изпълнението на задълженията по чл.26, ал.2 от Закона за нормативните актове за онлайн публикуване на всички проекти за нормативни актове, заедно с мотивите към тях, датата на публикуване на проектите и на определения срок за обществено обсъждане на проектите, както и на резултатите от обсъждането на представените становища;

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

- Да се измени и допълни чл.26 от Закона за нормативните актове, като се предвиди:
  - ✓ 1-месечен вместо 14-дневен минимален срок за обществено обсъждане на проекти за нормативни актове;
  - ✓ задължение за публикуване на представените в съгласувателната процедура становища и тези от заинтересованите групи и лица;
  - ✓ задължение за мотивиран отговор на постъпилите предложения, които не се приемат и публикуването му в интернет

На 19 септември 2013 г. Гергана Жулева, Стефан Ангелов и Александър Кашъмов бяха поканени да разяснят становището на организацията на среща със служители на Министерския съвет, отговарящи за подготовка на проекта за Споразумение за партньорство на Република България за помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за 2014 – 2020 г.

Законът за досиетата

ПДИ се включи в кампанията против отмяната на § 12 от Допълнителните разпоредби към закона за досиетата, предложена със закон за изменение и допълнение, внесен от народни представители от БСП и ДПС. На 3 октомври 2013 г. бе проведена пресконференция в БТА, на 29 октомври бе проведена Кръгла маса в Народното събрание, на която доклад изнесе Александър Кашъмов. Темата бе обсъдена и на международна конференция, организирана от Комисията по досиетата на 26 ноември 2013 г. „Преходът в Източна Европа през документите на комунистическите тайни служби“, на която доклад изнесе Александър Кашъмов.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Изменение и допълнение на Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси

ПДИ бе поканена да участва в общественото обсъждане на проект за изменение и допълнение на Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси, като в заседанията на 24 октомври и 26 ноември 2013 г. участваха съответно Кирил Терзийски и Стефан Ангелов.

Проектозакон за Министерството на вътрешните работи

Екип на ПДИ подготви становище по проектозакона за Министерството на вътрешните работи.

Коментар на проектозакона за Министерството на вътрешните работи бе направен от Александър Кашъмов на публичен дебат в аулата на Софийския университет „Св. Кл. Охридски“, организиран от „раннобудните студенти“ на 3 декември 2013 г.

Оценка на дейността: Дейността на екипа на ПДИ по мониторинг и застъпничество за законодателство в областта на достъпа до информация, прозрачността и отчетността на управлението е основна и стратегическа дейност на организацията от създаването ѝ до сега.

Политическите развития през 2013 година и множеството законодателни инициативи, в много случаи неочаквани, предполагаха бърза реакция, участие на представители на екипа в обсъждания и медийните дебати по тези законодателни инициативи. От друга страна законодателните инициативи на старото правителство и планирани изменения в законодателството не се осъществиха. Това се отнася преди всичко към работата по изменения и допълнения към ЗДОИ, залегнали като мярка в оперативния план на българското правителство по Глобалната инициатива Партньорство за открито управление.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Продукти: становища, публикации, медийни дебати

Необходимите ресурси за дейността: В тази дейност са ангажирани трима юристи от екипа на ПДИ за наблюдение на законодателни инициативи, проучване на европейско и чуждо законодателство, подготовка на становища, представянето им в работни групи, парламентарни комисии и медийно участие. В отразяването на становищата и систематизирането на медийното отразяване на дебатите и участието на представители на екипа на ПДИ е ангажиран и комуникационния координатор на ПДИ.

2. Наблюдение на практиките по предоставяне на информация от задължените по закона институции

Систематизирането на практиките на търсене и предоставяне на информация се осъществява на базата на:

- Систематизиране на случаите, постъпващи в ПДИ за правна помощ. Статистическата информация от вътрешната информационна система (ВИС) в модул „Случаите” е индикатор за приложението на ЗДОИ и проблемите в областта на предоставянето на информация. (Виж: Приложение - “Справка от ВИС на ПДИ”). Анализ на случаите, постъпили за правен съвет и консултация през 2013 година, е направен в трета част на този доклад;
- Анализът на съдебната практика по случаи на обжалвани решения за отказ за предоставяне на достъп до обществена информация през 2013 година също е представен в трета част на доклада;
- Оценка на активната прозрачност на институциите.

През 2010 година ПДИ разработи интернет базирана платформа за проучване на изпълнение на задълженията на органите на изпълнителната власт да публикуват определени категории информация на своите интернет страници. Проучванията са модул от Вътрешната информационна система на ПДИ. След

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

приключване на оценката на страниците резултатите се публикуват във Интернет страницата на ПДИ.²

И през 2013 г., в периода 7 януари – 25 януари, Програма Достъп до Информация прегледа и оцени 489 страници на 490 административни структури на изпълнителната власт на централно, териториално и местно ниво, публично правни субекти, задължени да предоставят информация и независими органи на власт.

Оценката на сайтовете бе направена на основа на 40 – 43 индикатори обединени в 3 групи, обхващащи стандартите за активно публикуване. Екипът трябваше да оценява дали е публикувана информация за:

- Институционална - нормативната уредба, функции, услуги, информационни масиви;
- Организационна структура, контакти;
- Оперативна информация - актове, стратегии, планове, дейности,
- Финансова и друга прозрачност – бюджети и финансови отчети, декларации за конфликт на интереси;
- Наличието и съдържанието на секциите по достъпа до информация.

В рамките на проучването бяха подадени и 490 заявления с искане за предоставяне на копия от последните договори за обществени поръчки за 2012.

Базата данни предлага и [резултати по индикатори](#), [по институции](#), както и [статистика на получените отговори](#) на електронните заявления. Достъпността на индикаторите за оценка и възможността за различни сравнения на интернет страницата на ПДИ е важен инструмент в застъпничеството за по-прозрачни институции и има също така образователен ефект за администрацията.

За да онагледят развитието на прозрачността в институциите, ПДИ публикува [Рейтинг на активната прозрачност '2013](#). Нивото на прозрачност бе оценявано по 40 (43 за общините) индикатора, които автоматично получават количествена оценка. Възможният максимум на точките в рейтинга бе 78,5.

---

² <http://www.aip-bg.org/surveys/>

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Онлайн платформата, в която се прави оценката на активната прозрачност дава възможност за различни сравнения според характера на проучваните институциите:

[Рейтинг на активната прозрачност на общините в България.](#)

[Рейтинг на активната прозрачност на централните органи на власт в България](#)

Резултатите от проучването и Рейтинг на активната прозрачност '2013 бяха представени на 27 февруари в Пресклуба на БТА и на информационни дни в градовете Плевен, Ловеч, Враца и Монтана .

Анализът на резултатите от проучването беше публикуван в бюлетина на ПДИ <http://www.aip-bg.org/publications/Бюлетин/Граждански одит на онлайн публикуването/106685/1000864573/> и е част от годишния доклад за състоянието на достъпа до информация в България. В този традиционен доклад (13 доклада след приемането на ЗДОИ през 2000 година) се представят в систематизиран вид резултатите от наблюдението на практиките през изтеклата година, анализират се постъпилите законодателни промени и съдебната практика по прилагането на ЗДОИ. Докладът съдържа и препоръки към органите на законодателната и изпълнителната власт в България за подобряване на практиките по осигуряване на достъп до обществена информация.³

---

³ http://store.aip-bg.org/publications/ann_rep_bg/report2012.pdf

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Програма Достъп до Информация представи годишния си доклад „Състоянието на достъпа до информация в България 2012“ на 28 март 2013 г. (четвъртък), 11.00 часа, в Пресклуба на БТА – бул. “Цариградско шосе“ 49, София.

[http://www.aip-
bg.org/news/Годишен доклад Състоянието на достъпа до информация в България/20130325001990/](http://www.aip-bg.org/news/Годишен_доклад_Състоянието_на_достъпа_до_информация_в_България/20130325001990/)

Оценка: Дейността по наблюдение на практиките на достъпа до информация е сред стратегическите дейности на ПДИ. През годините бяха развити методологията и средствата, с които се наблюдава и систематизира практиката по достъпа до информация. Наблюдението на практиките е свързано и с друга стратегическа дейност на ПДИ - правната помощ. През годините ПДИ разви и усъвършенства своята собствена информационна система. Модули за наблюдение в тази система са „Случаи“, „Съдебни дела“ и „Проучвания“. Базите данни във ВИС, свързани с постоянната работа на екипа, са уникални. Продуктът е изграден на интернет платформа. Годишните доклади „Състоянието на достъпа до информация в България“ дават пълна картина на развитията в тази област и очертават проблемите и пътищата на тяхното разрешаване.

Продукти: Състоянието на активното публикуване онлайн по индикатори и по институции към определен момент, Рейтинг активната прозрачност на институциите към определен момент, Аналитичен доклад за състоянието на достъпа отразяващ състоянието на активното публикуване, законодателството, проблеми на търсенето на информация, съдебната практика по ЗДОИ и придружен с препоръки към законодателната и изпълнителната власт.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Необходими ресурси:

1. Петима юристи, които предоставят правна помощ и записват консултациите и документите и отделеното време в базата данни;
2. Преглед на нови законови задължения за онлайн публикуване, които се отразяват в системата за наблюдение и оценка на интернет страниците;
3. Системните администратори от „Светлозар Онлайн” обновяват системата за наблюдение и оценка;
4. В проучването участват 10 изследователя, които преглеждат по 54 интернет страници, оценяйки ги по 75 индикатора, теглейки и качвайки документи във ВИС, обработвайки получените отговори и информация.
5. Анализът на практиките през годината се подготвя от 5 човека и се публикува доклада Състояние на достъпа до информация.

3. Правна помощ в случаите на търсене на информация и в случаите на отказ за предоставяне на информация, включително представителство в съда

Предоставянето на правна помощ продължава да е сред приоритетните дейности за ПДИ. През 2013 г. в някои от постъпилите случаи Програма Достъп до Информация оказва правна помощ още на първоначалния етап от търсенето на информация, когато правният екип даде съвет и/или подготви заявление за достъп до информация. В друга категория случаи правна помощ бе оказана след отказ за предоставяне на информация (Виж: Приложение – „Справка от базата данни на ПДИ” – случаи на отказ на информация).

Съществена част от правната помощ, оказвана от юридическия екип на ПДИ, е и изготвянето на жалби до съда и представителство по дела на заявители,

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

потърсили помощта на организацията (подробна информация в следващата точка).

Брой на постъпилите случаи

Случаите, в които е предоставена правна помощ в периода януари – декември 2013 г. са 405⁴. От тях 19 случаи са постъпили чрез координаторите на ПДИ в страната. В останалата част търсещите информация са поискали помощта ни директно в офиса, по e-mail или телефон.

В зависимост от характера и правната им квалификация, обособяваме постъпилите случаи в три групи:

- преобладаващата част от тях отразяват практики по неспазване на задълженията на институциите по ЗДОИ – 325;
- следващата група случаи са свързани с нарушения на правото на защита на личните данни – 48;
- по-рядко сме консултирали случаи, свързани с нарушения на правото да се търси, получава и разпространява информация – 25;
- свобода на изразяване – 3 и др.;

Кой търси информация най-често

Практиката на ПДИ показва, че най-често информация по реда на ЗДОИ се търси от граждани, журналисти и неправителствени организации. И през 2013 г. най-много консултации са предоставени на граждани, които са потърсили правната помощ на екипа на ПДИ - в 207 случаи. В 103 случаи са ни потърсили журналисти и координатори на ПДИ от централни и местни медии, а 54 са постъпили от неправителствени организации.

---

⁴Броят на предоставените консултации по постъпилите случаи е двойно по-голям – 853, тъй като по някои от случаите са предоставени повече от 1 консултации.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

От кои институции се търси информация

Най-голям е броят на случаите, в които търсещите информация се обръщат към централните органи на изпълнителната власт – 135, и към институциите на местната власт /кметове и общински съвети/ - 101.

По-рядко консултациите касаят търсене на информация от публичноправни организации – в 25 случаи, териториалните органи на изпълнителната власт – 25, от органите на съдебната власт – 27, независими органи на власт - 14 и др. (Виж: Приложение – “Справка от базата данни на ПДИ”).

Най-чести основания за отказ

През 2013 г. остава голям броят на мълчаливите откази – 30. От отказите по същество преобладават засягане интересите на трето лице - 21 и лични данни – 12. Позоваване на чл.13 ал.2 от ЗДОИ е налице в 14 от постъпилите случаи, търговска тайна в 4.

Характерни особености на случаите

Наблюдаваме увеличаване на броя на консултираните случаи – 405 за 2013 г., за сравнение през 2012 са 311. Увеличава се и броя на консултациите по постъпилите случаи – за 2013 г. те са 853. За сравнение през – 2012 г. на 311 случая са предоставени 643 консултации.

През 2013 г. се е увеличил броят на журналистите, обърнали се към нас за консултация и съвет. През 2012 г. те са 67, а през 2013 г. - 103.

И през 2013 г. се запазва практиката много институции да не отговарят на заявления за достъп до информация /т.нар. мълчаливи откази/. Остава висок броят и на отказите, основани на защита интересите на третото лице.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Последните няколко години плавно нараства броя на консултациите, постъпили в ПДИ чрез електронна поща. Писмените консултации по e-mail за 2010 г. са 137, през 2011 г. са 219, през 2012 г. са 251, а през 2013 – 282.

Видове правна помощ

През 2013 г. ПДИ продължи да предоставя безплатна правна помощ в следните направления:

3.1. Консултации по случаи, свързани с достъпа до информация - извършват се по телефона или на място в офиса – съответно 314 и 253;

3.2. Писмени консултации: 286.

3.3. Изготвяне на жалби до съда и представителство в съда

Правният екип на ПДИ продължи да оказва правна помощ на граждани, неправителствени организации (НПО) и журналисти, подкрепяйки обжалването в съда на решения за отказ на достъп до информация. През 2013 г. правният екип на ПДИ е подготвил **95** жалби и писмени защиты в помощ на търсещите информация (**51** по случаи на граждани, **22** на НПО, **22** на журналисти).

През 2013 г. правният екип на ПДИ е изготвил **76** жалби. Първоинстанционни жалби - **70** (Върховен административен съд – **3**, Административен съд София град – **42**, Административен съд София-област – **1**, Административни съдилища в страната – **24**); касационни жалби – **3** и частни жалби - **5**.

От изготвените **70** първоинстанционни жалби - **49** са срещу изричен отказ да се предостави достъп до информация, а тези срещу мълчалив отказ са **21**.

През 2013 г. в **57** случая от страна на ПДИ е осигурено процесуално представителство по съдебни дела срещу отказ да се предостави информация. В този период правният екип на ПДИ е изготвил **17** писмени защиты по дела, водени с подкрепата на организацията.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

В периода бяха постановени **70** съдебни решения и определения по дела, водени с подкрепата на ПДИ (Върховен административен съд – **35**, Административен съд – София град – **22**, Административен съд София-област – **1**, Административни съдилища в страната – **12**). В **51** случая съдът се е произнесъл в полза на търсещите информация и в **19** случая в полза на администрацията.

Решения по дела за достъп до информация по теми

Понятието „обществена информация“

С решение⁵ от 16 януари 2013 г. ВАС потвърди решение на Административен съд София-област (АССО) от юни 2012 г., с което бе отменен отказ на кмета на Елин Пелин да предостави информация, свързана с процедурата по одобряване разширяването на летателната площадка в село Лесново. В мотивите си съдът отбеляза, че в случая е поискана информация за издаване и одобряване на ПУП, ОВОС и други документи относими към отреждане на терен и построяване на „летателна площадка“ - т.е. касае се за строеж, засягащ обществения живот в село Лесново; като информацията в търсените документи ще даде възможност на гражданите, включително и заявителя да си съставят мнение относно дейността на държавните органи и тези на местно самоуправление.

Задължени субекти

С решение⁶ от 28 май 2013 г. Върховният административен съд (ВАС) потвърди решение⁷ на първата съдебна инстанция, с което Топлофикация – София ЕАД бе обявена за задължен субект по ЗДОИ в качеството си на публичноправна

---

⁵ Решение № 704/16.01.2013 г. на ВАС, Пето отделение по а.д. № 9351/2012 г.

⁶ Решение № 7228/28.05.2013 г. на ВАС, Пето отделение по а.д. № 11081/2012 г., съдия-докладчик Мариета Милева

⁷ Решение № 2598/14.05.2012 г. на АССГ, Второ отделение, 38 състав по а.д. № 7193/2011 г.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

организация. Този си извод съдебният състав мотивира с обстоятелството, че Столична община (СО) е едноличен собственик на капитала на дружеството и упражнява управленски контрол върху същото, тъй като определя управителните и контролните му органи.

С решение⁸ от 24 октомври 2013 г. АССГ отмени отказ на директора на Държавно предприятие „Ръководство на въздушния контрол“ да предостави информация за командировките на ръководния състав на предприятието през 2012 г. В мотивите си съдът посочи, че държавното предприятие е юридическо лице, което по силата на закон осъществява държавни функции по предоставяне на аеронавигационни услуги в гражданско въздушно пространство на Република България, поради което същото е задължен да предоставя информация субект по ЗДОИ в качеството си на публичноправен субект.

С решение⁹ от 25 ноември 2013 г. АССГ отмени отказ на столичното общинско дружество „Чистота Искър“ ЕООД. В мотивите си съдът посочи, че дружеството е публичноправна организация по смисъла на ЗДОИ, тъй като видно от устава му то изпълнява дейност по задоволяване на обществен интерес – събиране и извозване на битови отпадъци по депа или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им, почистване на улични платна и други територии за обществено ползване и т.н. Също така повече от половината членове на управителния орган на дружеството се определят от Столична община, която е възложител на обществени поръчки по смисъла на Закона за обществените поръчки (ЗОП).

---

⁸ Решение № 6434/24.10.2013 г. на АССГ, Второ отделение, 34 състав по а.д. № 4829/2013 г.

⁹ Решение № 7289/25.11.2013 г. на АССГ, Второ отделение, 30 състав по а.д. № 8103/2013 г.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Надделяващ обществен интерес за повишаване на прозрачността на публично финансиране

През 2013 година, в няколко дела, подкрепени от ПДИ, различни съдилища приемаха, че е налице надделяващ обществен интерес от предоставяне на достъп до информация и на това основание отменяха откази на администрацията.

С решение¹⁰ от 19 февруари 2013 г. АССГ отмени отказ на Министерство на околната среда и водите (МОСВ) да предостави достъп до информация за проект „Техническа помощ за създаване на система за интегрирано управление на отпадъците в регион Ямбол“, финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2007 - 2013“. В мотивите си съдът отбеляза, че е налице надделяващ обществен интерес от предоставяне на информацията, тъй като същата е свързана с отпускането и разходването на средства от европейските фондове и републиканския бюджет.

С решение¹¹ от 1 март 2013 г. ВАС потвърди решение на АССГ от юни 2011 г., с което бе отменен отказ на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма (МИЕТ) да предостави информация, свързана с руско-българското сътрудничество в областта на енергетиката и проекта АЕЦ „Белене“. Магистратите посочиха, че в случая е налице надделяващ обществен интерес по смисъла на ЗДОИ, тъй като с търсената информация се цели повишаване прозрачността в дейността на задължения субект.

---

¹⁰ Решение № 1151/19.02.2013 г. на АССГ, 25 състав по а.д. № 3773/2012 г.

¹¹ Решение № 2932/01.03.2013 г. на ВАС, Пето отделение по а.д. № 11256/2011 г.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

С решение¹² от 31 октомври 2013 г. АССГ отмени отказ на главния секретар на Министерство на физическото възпитание и спорта (МФВС) да предостави информация, свързана с финансирането на спортните клубове към федерациите по спортна стрелба, стрелба с лък и волейбол. В мотивите си съдът посочи, че административният орган неправилно е приел, че несъгласието на засегнатите лица е достатъчно основание, за да постанови отказ. В тази връзка, съдът отбелязва, че липсата на съгласие на засегнатото лице за предоставяне на информация не е абсолютно и достатъчно основание за отказ да се предостави достъп до исканите сведения, а зависи и от отсъствието на надделяващ обществен интерес. В случая с оглед характера на исканата информация следва да се приеме, че независимо от отказа на засегнатите лица исканата обществена информация следва да бъде предоставена при наличието на надделяващ обществен интерес по смисъла на § 1, т. 6 от ДР на ЗДОИ, тъй като чрез предоставянето на исканите сведения ще се повиши прозрачността и отчетността на задължения субект.

Надделяващ обществен интерес и търговска тайна

С решение¹³ от 9 април 2013 г. ВАС отмени решение на Административен съд - Търговище, както и отказ на кмета на Търговище да предостави копие от договор за продажба на общински имот (бившия пазар) на частна фирма. Съдебният състав отбелязва, че ЗДОИ съдържа презумпция за наличие на надделяващ обществен интерес, когато исканата информация е свързана със страните, подизпълнителите, предмета, цената, правата и задълженията, условията, сроковете, санкциите, определени в договори, по които едната страна е задължен субект. При това положение кметът на общината, съответно

---

¹² Решение № 6604/31.10.2013 г. на АССГ, Второ отделение, 39 състав по а.д. № 456/2013 г.

¹³ Решение № 4904/9.04.2013 г. на ВАС, Пето отделение по а.д. № 825782012 г.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

оправомощените от него лица, са били длъжни да предоставят информацията или да установят липсата на надделяващ обществен интерес. Мотиви за липса на такъв интерес в решението на секретаря на общината, върху когото лежи доказателствената тежест да обори законовата презумпция, липсват. Т.е. по силата на необорената в случая законова презумпция на ЗДОИ следва да се приеме, че е налице надделяващ обществен интерес, изключващ отказа от достъп до исканата обществена информация.

С решение¹⁴ от 26 април 2013 г. ВАС потвърди решение на АССГ от април 2012 г., с което бе отменен отказ на Агенция „Митници“ да предостави информация за митническите складове, в които не са монтирани измервателни уреди за акцизни стоки. В мотивите си магистратите отбелязват, че споделят доводите на първата инстанция за наличие на надделяващ обществен интерес, тъй като информацията се отнася пряко до прозрачността и отчетността на агенцията.

Надделяващ обществен интерес и отчетност

С решение¹⁵ от 3 юли 2013 г. АССГ отмени отказ на МФ да предостави информация за допълнителното материално стимулиране на служителите в министерството и в подчинените му структури. Според съда във време на финансова и икономическа криза е налице надделяващ обществен интерес за предоставяне на тази информация, особено на фона на направените противоречиви изявления на министър-председателя и министъра на финансите по този въпрос.

---

¹⁴ Решение № 5915/26.04.2013 г. на ВАС, Пето отделение по а.д. № 7650/2012 г.

¹⁵ Решение № 4446/03.07.2013 г. на АССГ, Второ отделение, 23 състав по а.д. № 1397/2013 г.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

С решение¹⁶ от 15 ноември 2013 г. Административен съд – Ловеч отмени отказ на кмета на общината да предостави копие от пътната книжка на общински автомобил. В мотивите си съдът посочи, че в случая е налице надделяващ обществен интерес от разкриване на исканата информация, тъй като чрез нея заявителят ще може да си състави мнение за законосъобразното съставяне на документи, свързани с експлоатацията на превозното средство от общинската администрация. Изводът на съда е, че с предоставянето на пътната книжка ще се повиши отчетността и прозрачността в дейността на общината в съответствие с целта на ЗДОИ.

Баланс на защита на личните данни и обществения интерес от узнаването на информацията

С решение¹⁷ от 8 януари 2013 г. ВАС потвърди решение на АССГ от ноември 2012 г., с което бе отменен отказ на Министерство на труда и социалната политика (МТСП) да предостави информация за получените допълнителни възнаграждения от служителите в министерството. Съдът посочи, че заявителята (Динка Христова, в. „Сега“) иска да научи не колко е получил поименно всеки служител в министерството, а дали са изплатени допълнителни възнаграждения и на какъв принцип. В мотивите е отбелязано още, че исканата информация е обществена и е налице надделяващ обществен интерес от предоставянето ѝ.

С решение¹⁸ от 4 февруари 2013 г. ВАС отмени решение на Административен съд – Ямбол, както и отказ на Общинска изборителна комисия – Ямбол (ОИК) да предостави оригиналите на протоколите от секционните изборителни комисии (СИК) от проведените на 23 октомври 2011 местни избори в 103 изборителни секции на територията на Община Ямбол, както и копия на

---

¹⁶ Решение № 118/15.11.2013 г. на АС – Ловеч, 4 състав по а.д. № 135/2013 г.

¹⁷ Решение № 178/08.01.2013 г. на ВАС, Пето отделение по а.д. № 2150/2012 г.

¹⁸ Решение № 1619/04.0202013 г. на ВАС, Пето отделение по а.д. № 3265/2012 г.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

избрани протоколи след преглед. В мотивите си съдът посочи, че имената на длъжностните лица не представляват защитени лични данни. Съгласно правилото на чл. 19, ал. 1 от Изборния кодекс (ИК), членовете на изборителните комисии, в това число на секционните изборителни комисии, имат статут на длъжностни лица при изпълнение на своите функции, поради което изписването на имената им в съставяните от комисииите протоколи ги идентифицира като длъжностни лица - членове на съответния колективен орган, а не като физически лица. Съответно с предоставянето на оригиналните протоколи, няма да се разкрият лични данни.

С решение¹⁹ от 16 май 2013 г. ВАС отмени решение на първата инстанция, както и отказ на Министерство на финансите да предостави информация за това към коя политическа партия са насочили полагащата им се субсидия независимите народни представители. В мотивите си съдът посочва, че съгласно практиката на Конституционния съд на РБ защитата на личните данни на народните представители е много по-занижена в сравнение с тази на останалите граждани.

С решение²⁰ от 19 юни 2013 г. ВАС отмени решение на първата инстанция, както и отказ на председателя на Общински съвет – Варна да предостави информация за размера на средствата, получени като допълнително материално стимулиране от управителите и контролорите на общинските дружества във Варна. В мотивите си съдът посочи, че информацията касае размера на получени средства на дружества и предприятия общинска собственост, и че тя ще даде възможност да се състави мнение за начина на разходване общински средства, което не представлява лични данни на лицата, които са ги получили.

---

¹⁹ Решение № 6681/16.05.2013 г. на ВАС, Пето отделение по а.д. № 13332/2012 г., съдия-докладчик Диана Добрева

²⁰ Решение № 8926/19.06.2013 г. на ВАС, Пето отделение по а.д. № 11623/2012 г., съдия-докладчик Илиана Славовска

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

С решение²¹ от 2 юли 2013 г. АССГ отмени отказ на Столична община (СО) да предостави информация за възнагражденията и бонусите, изплатени на служителите в Общинско предприятие „Екоравновесие“. В мотивите си съдът посочи, че информацията е свързана с конкретни длъжности, а не с лицата, които ги заемат, поради което същата не представлява лични данни. Съдът отбелязва, че размерът на получаваното възнаграждение не е свързан с неприкосновеността на личността и личния живот, а е обективно съществуващ факт.

С решение²² от 10 юли 2013 г. ВАС отмени отказ на министъра на вътрешните работи да предостави информация дали настоящият главен прокурор – Сотир Цацаров е получавал награда (пистолет) от министерството, докато е бил председател на Окръжен съд – Пловдив. В мотивите си съдът посочи, че информацията за награждаването на лица, заемащи висши държавни длъжности, от държавни институции не представлява защитени лични данни. Решението на съда бе атакувано от министъра пред петчленен състав на ВАС. С решение²³ от 10 декември 2013 г. петчленен състав на ВАС потвърди решението на предходната инстанция като също посочи, че награждаването на Магистрат не е обстоятелство, свързано с неприкосновеността на личността и личния живот, а е обективно съществуващ факт.

С решение²⁴ от 8 ноември 2013 г. ВАС потвърди решение на АССГ за отмяна на отказ на Министерство на правосъдието (МП) да предостави информация за допълнителното материално стимулиране във ведомството през 2011 г.

---

²¹ Решение № 4401/02.07.2013 г. на АССГ, Второ отделение, 41 състав по а.д. № 4734/2013 г.

²² Решение № 10398/10.07.2013 г. на ВАС, Пето отделение по а.д. № 2551/2013 г., съдия-докладчик Еманоил Митев

²³ Решение № 16380/10.12.2013 г. на ВАС, Петчленен състав – II колегия по а.д. № 13425/2013 г.

²⁴ Решение № 14745/08.11.2013 г. на ВАС, Пето отделение по а.д. № 1042/2013 г.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

С решение²⁵ от 2 декември 2013 г. АССГ отмени отказ на министъра на вътрешните работи да предостави информация за посещенията и срещите на депутата Делян Пеевски в Министерство на вътрешните работи (МВР) през мандата на сегашното и предходното правителство. В мотивите си съдът посочи, че в случай е налице надделяващ обществен интерес за предоставяне на информацията, тъй като тя касае публичен субект – народен представител. Същата не е свързана с лични данни относно народния представител, тъй като разкриването на броя и целта на посещенията му в МВР не би довело до разкриване на лична информация.

Подготвителни документи

С решение²⁶ от 29 януари 2013 г. ВАС потвърди решение на Административен съд – Хасково, с което бе отменен отказ на кмета на Харманли да предостави копие от доклад за извършена проверка от Агенцията за държавна финансова инспекция (АДФИ) в общината. В мотивите си съдът посочи, че споделя напълно мотивите на първата инстанция, че общината не е доказала по делото, че исканата информация е свързана с оперативната подготовка на актовете на органите и няма самостоятелно значение, нито че съдържа мнения и позиции във връзка с настоящи и предстоящи преговори, водени от органа или от негово име, както и сведения, свързани с тях.

С решение²⁷ от 10 юни 2013 г. АССГ отмени отказ на Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) да предостави информация за окончателният доклад на ОЛАФ за възможните нередности в

---

²⁵ Решение № 7522/02.12.2013 г. на АССГ, Второ отделение, 32 състав по а.д. № 9332/2013 г.

²⁶ Решение № 1364/29.01.2013 г. на ВАС, Пето отделение по а.д. № 3435/2012 г.

²⁷ Решение № 3858/10.06.2013 г. на АССГ, Второ отделение, 32 състав по а.д. № 739/2013 г.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

изпълнение на проект „Пътят на водата“, съфинансиран от ЕФРР по Програмата за трансгранично сътрудничество Румъния – България 2007–2013 г. Отказът на министерството бе с мотив, че тази информация е свързана с оперативна подготовка на актовете на органите и няма самостоятелно значение. В мотивите си съдът посочи, че в отказа не са посочени крайните актове, за чието изготвяне е послужила информацията, поради което няма как заинтересованите лица да получат информация за съдържанието на доклада. В решението е посочено също, че констатациите на доклада не могат да бъдат променяни от органа до когото са изпратени. Те имат самостоятелно значение и достъп до тях би следвало да се осигури.

С решение²⁸ от 14 юни 2013 г. АССГ отмени отказ на председателя на Софийски градски съд (СГС) да предостави информация за наказателните дела, по които към 18 февруари 2013 г. е била обявена присъда, но не са били депозиран мотиви, както и за гражданските дела към същия момент, обявени за решаване, по които не е било изготвено решение. Отказът на СГС бе с мотив, че исканата информация има подготвителен характер и няма самостоятелно значение. В мотивите си съдебният състав посочва, че исканата информация има самостоятелно значение, тъй като крайните актове за реализиране на дисциплинарна отговорност на съдии не се издават от председателя на съответния съд. В мотивите си съдът се спира и на обстоятелството, че в предишни години СГС е предоставял подобни справки. В тази връзка, съдът посочва, че не е възможно веднъж достъпът до тази информация да е свободен и осъществен, а в други случаи да е ограничен със съображения, че информацията има подготвителен характер и няма самостоятелно значение.

С решение²⁹ от 8 август 2013 г. АССГ отмени отказ на главния секретар на Министерство на околната среда и водите (МОСВ) да предостави правните

---

²⁸ Решение № 4010/14.06.2013 г. на АССГ, Второ отделение, 41 състав по а.д. 3156/2013 г.

²⁹ Решение № 5430/08.08.2013 г. на АССГ, Второ отделение, 29 състав по а.д. № 2496/2013 г.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

анализи на концесията на ски-зона Банско. В мотивите си съдът посочи, че е налице надделяващ обществен интерес за предоставянето на тази информация, тъй като същата касае експлоатацията и застрояването на големи площи в национален парк.

Достъп до информация – достъп до документи

С решение³⁰ от 17 април 2013 г. ВАС потвърди решение на АССГ за отмяна на отказ на МИЕТ да предостави копие от свое становище и съпътстващите го документи, според които действията на ядрения физик Георги Котев и подкрепилата го Асоциация на свободното слово „Анна Политковская“ костват на бюджета на РБ 2 млн. лв, похарчени за поддържане на положителния образ на българската ядрена енергетика. Съдът отбелязва, че дали се иска конкретният материален носител на информацията или се иска описателно самата информация е ирелевантно за дължимостта ѝ.

Мълчаливите откази

Съдебната практика по отмяна на мълчаливи откази по ЗДОИ продължава да е изключително трайна. Според тази практика единствената призната от ЗДОИ възможност за процедиране на задължен субект при получаване на редовно заявление за достъп до информация е да постанови мотивирано решение за предоставяне или отказ от предоставяне на достъп до информация, като писмено уведоми заявителя за своето решение.

---

³⁰ Решение № 5374/17.04.2013 г. на ВАС, Пето отделение по а.д. № 7662/2012 г.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

С решение³¹ от 28 февруари 2013 г. ВАС потвърди решение на Административен съд – Хасково, с което бе отменен отказ на кмета на Харманли да предостави информация за сумите (хonorари, пътни, дневни и други разходи), изплатени от Община Харманли за адвокатски услуги в периода 2009 – 2012 г., както и съдебните дела (съд, № на делото, страни и предмет), в които общината е ползвала услугите на адвокати в същия период. В мотивите си съдът отбеляза, че във всички случаи мълчаливият отказ е недопустим.

С решение³² от 8 април 2013 г. Административен съд – Велико Търново отмени мълчалив отказ на ректора на Великотърновския университет (ВТУ) да предостави информация за проект „Пътят на водата – природни и културнопознавателни маршрути за устойчив туризъм”, по който университетът е водещ партньор. Относно изложения по делото довод от ректора на университета, че заявлението е повторно и затова е оставено без разглеждане, в мотивите си съдът посочи, че след като законът е допуснал възможността да бъде правено ново искане за вече получена информация, с единствено условие - изтичането на определен срок от предходното предоставяне на същата информация, на още по-голямо основание следва да се приеме, че няма пречка за повторно искане от страна на същия заявител, ако първоначалното не е удовлетворено, независимо дали отказът е бил изричен или мълчалив.

С решение³³ от 19 април 2013 г. АССГ отмени мълчалив отказ на Министерски съвет (МС) да предостави информация за всички заявки за полети, изпратени от МС до Авиоотряд 28 в периода 1 януари 2010 г. - 15 август 2012 г. В мотивите си съдът посочи, че мълчаливият отказ по ЗДОИ е недопустим, поради което само на това основание същият подлежи на отмяна.

---

³¹ Решение № 2907/28.02.2013 г. на ВАС, Пето отделение по а.д. № 8208/2012 г.

³² Решение № 112/08.04.2013 г. на Административен съд – Велико Търново, III състав по а.д. № 56/2013 г.

³³ Решение № 2603/19.04.2013 г. на АССГ, 22 състав по а.д. № 451/2013 г.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

С решение³⁴ от 5 август 2013 г. АССГ отмени мълчалив отказ на директора на Държавен фонд „Земеделие“ да предостави информация за кандидатите, преминали обучение по Програмата за развитие на селските райони за периода 10.05.2013 – 31.01.2013 г. Конкретно бе поискана информация за стойността на разходите за това обучение и копие от списъка на фирмите, извършили консултации, броя на последните и изплатената сума за тях. В мотивите си съдът посочва, че директорът е следвало да се произнесе по направеното искане, тъй като със заповед на министъра на земеделието от 2007 г. Държавен фонд „Земеделие“ е определен за изпълняващ функциите на единствена Разплащателна агенция за България по въпросната програма.

С решение³⁵ от 23 октомври 2013 г. АССГ отмени мълчалив отказ на кмета на Община Елин Пелин да предостави информация, свързана с въведената от общината такса за родители на деца, постъпващи в общинска детска градина.

С решение³⁶ от 28 октомври 2013 г. АССГ отмени мълчалив отказ на председателя на Фонд „Научни изследвания“ да предостави информация за резултатите от проведен конкурс в приоритетна област „Културно-историческо наследство“ и по-точно оценката и класацията на всички подадени проекти, както и мотивите за одобряване или отхвърляне на проекти.

С решение³⁷ от 7 ноември 2013 г. Административен съд – Сливен отмени мълчалив отказ на председателя на Общински съвет – Нова Загора да

---

³⁴Решение № 5372808.08.2013 г. на АССГ, Второ отделение, 29 състав по а.д. № 3404/2013 г.

³⁵Решение № 975/23.10.2013 г. на АССО, 7 състав по а.д. № 749/2013 г.

³⁶Решение № 6480/28.10.2013 г. на АССГ, Второ отделение, 24 състав по а.д. № 3042/2013 г.

³⁷Решение № 92/07.11.2013 г. на АС – Сливен по а.д. № 67/2013 г.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

предостави информация за начина, по който се заявява интерес от граждани за участие в заседания на общинския съвет.

С решение³⁸ от 27 декември 2013 г. Административен съд – Велико Търново отмени мълчалив отказ на ректора на Великотърновския университет (ВТУ) да предостави информация за проведените процедури по обществени поръчки и сключените договори по проект „Съвместен мониторинг на риска при извънредни ситуации в трансграничния регион на р. Дунав”, по който университетът е партньор.

Оценка: Работата на правния екип на ПДИ по случаи постъпили в организацията за правен съвет и представителство при обжалване на решения за достъп до информация през 2013 г. се увеличи. Правният екип, състоящ се от 5 човека – трима адвокати и двама юриста на трудов договор, предоставяше правна помощ и консултации по казуси, в които се изисква навлизане в спецификата на дейността, преглед на голям обем документация и ориентация каква точно информация е нужна на клиента. Като се има предвид, че правният екип е ангажиран и с подготовка на становища по проекти на нормативни актове и участие в медийните дебати по определени теми свързани със законодателство или с проблеми за прозрачността на работата на институциите, то очевидно трябва да бъдат обсъдени по-строги критерии за поемане на случаи с предоставяне на безплатна правна помощ.

Продукти: Във вътрешната информационна система на ПДИ се записват казусите, които постъпват за правен съвет и коментар, записват се и създаваните документи, свързани с правната помощ. Едновременно с това се води подробна документация на случаи, в които се осъществява представителство в съда. Всеки месец в информационния бюлетин се публикува резюме на развитие на съдебните дела в рубриката „От съдебната зала” или публикация, свързана с някои характерни случаи постъпили за

---

³⁸ Решение № 668/27.12.2013 г. на АС – Велико Търново, VIII състав по а.д. № 1004/2013 г.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

правен съвет и консултация. Всеки шест месеца се прави систематизация на съдебната практика. Периодични публикации за съдебната практика се подготвят и разпространяват в международната мрежа на застъпниците за свобода на информацията. ПДИ подготви и издаде 5 книги, анализиращи съдебната практика по законодателството за достъп до информация.

Необходими дейности и ресурси

1. В тази дейност участват петимата юристи, които предоставят правна помощ, трима от тях подготвят жалби, защиты и се явяват в съдебни заседания.
2. Систематизирането и анализът на съдебната практика са специфични дейности, които предполагат допълнителни усилия и умения.
3. Представянето на развитията в съдебната практика в международните мрежи е също част от работата на правния екип.
4. За осъществяването на тази дейност е необходим и абонамент за правен софтуер, достъп до интернет, абонамент за някои правни издания.

4. Разяснителни кампании и обучения по Закона за достъп до обществена информация, Закона за защита на личните данни и Закона за защита на класифицираната информация

Една от приоритетните дейности на ПДИ е кампанията за подобряване на законодателството и практиките за активно публикуване на информация онлайн. Гражданският одит на активната прозрачност, който екип на ПДИ прави всяка година, и получените резултати показват недостатъците в законодателната уредба и в организацията на онлайн публикуването в институциите, липсата на общи стандарти в това отношение.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Кампания за активна прозрачност

И през 2013 година ПДИ провеждаше кампания за подобряване на интернет страниците от гледна точка на стандартите за активно публикуване на информация и изпълнение на сега съществуващи задължения.

Резултатите от Рейтинга бяха използвани при оценката на номинациите за наградата „Златен ключ“ в категорията „Институция, най-добре организирана предоставянето на достъп до информация за гражданите“, която ПДИ връчва традиционно на церемония за [28 септември – Международният ден на правото да знам](#)

Анализът на резултатите беше разпространен чрез Международната мрежа на застъпниците за свобода на информацията. Проучването и рейтингът бяха отразени в международния портал Freedominfo.org и бюлетина на Мрежата на изследователски центрове на демокрацията.

ПДИ вече обнови индикаторите за оценката на активната прозрачност на институциите за 2014. Поради големия интерес на партньори, застъпници за свобода на информацията от чужбина, ПДИ подготви базата данни и на английски - за обявяване на резултатите и рейтинга.

Основна цел на тази кампания е дебат за необходими законодателни промени съответстващи на развиващите се стандарти за активното публикуване.

КАМПАНИЯ Питайги.bg

През лятото на 2013 година ПДИ подкрепи инициативата на Общество.bg като сключи споразумение за сътрудничество за създаване на платформа за подаване на електронни заявления и публикуване на информацията получена по тях. Платформа се създава на основата на mySociety's Alavetely като се адаптира с наша помощ за България. Тази платформа ще отговори на няколко нужди: да се популяризира използването на ЗДОИ сред по-млади хора, ще подпомогне провеждане на кампании от НПО, когато публикуваната или предоставяна информация е недостатъчна, ще даде още един инструмент за

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

мерене на прозрачността. Подобни платформи с използване на британския отворен софтуер са AsktheEU.org и подготвяна такава в Хърватско.

КАМПАНИЯ ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ - АНТИНАГРАДИ „ГОЛЕМИЯ БРАТ”

На 28 януари 2013 [ПДИ](#) и [Интернет Общество – България](#) връчиха антинаградите Big Brother (Големият брат) на церемония в Националния пресклуб на БТА. Те се присъждат на държавни структури, частни компании или отделни личности, които с действията си са нарушили правото

на лична неприкосновеност и защитата на личните данни на гражданите. Денят, избран за връчването на антинаградите - 28 януари, е Международният ден на защитата на личните данни, в който през 1981 е приета [Конвенцията на Съвета на Европа](#) за защита на лицата при автоматизирана обработка на лични данни („Конвенция 108“). ПДИ подкрепи Брюкселската декларация за защита на неприкосновеността на личния живот, изготвена на конференцията Computer, Privacy and Data Protection, проведена на 23-25 януари в Брюксел . Текстът на декларацията е достъпен на адрес: <http://brusselsdeclaration.net/>.

Номинациите, наградените и мотивите за това бяха отразени в [месечния информационен бюлетин за януари 2013](#).

ПДИ поддържа основна секция в Интернет страницата „Лични данни” като се стреми да отразява развитието на Европейските стандарти и регулации в тази област.

МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН НА ПРАВОТО ДА ЗНАМ – 28 СЕПТЕМВРИ

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Тази инициатива, възникнала пред 12 години на международна конференция в София на организирана от ПДИ, е вече широко призната и отбелязвана в цял свят.

Форматът, в който ПДИ организира отбелязването на Международния ден на правото да знам – церемония с позитивни и негативни отличия, стана през годините пример за колеги от други страни и доказа своя ефект за популяризирането на правото на достъп до информация в България. Всяка година на церемонията се събират приятели на **Правото Да Знам** от цялата страна – журналисти, представители на институциите, граждани, неправителствени организации.

11-та церемония по връчване на награди в България

За единадесети път ПДИ връчи годишните награди за принос в свободата на информация по случай Международния ден на правото да знам. Церемонията отново бе открита с песента "Дишай", посветена на празника, който се проведе на 28 септември 2013 в Пресклуба на БТА.

Присъстваха над 90 представители на неправителствени организации, държавната администрация, журналисти, юристи, партньори, колеги и приятели на ПДИ. Специален гост бе Тоби Макинтош, главен редактор на глобалния портал Freedominfo.org.

Наградите за 2013 година бяха връчени в шест категории. [Журито](#) трябваше да избере победителите от 39 номинации чрез обновената страница, посветена на празника: www.righttoknowday.net. Интервюта с наградените публикувахме в месечния бюлетин през октомври.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

ПДИ – Граждански център за подкрепа на прозрачността

През юни 2013 година започна изпълнението на проекта, финансиран от Фондация Америка за България - „Програма достъп до информация – граждански център в подкрепа на прозрачността“. В рамките на този проект ПДИ организира Информационни дни „Достъп до информация“ в Плевен, Ловеч, Враца и Монтана. В рамките на информационния ден екип на ПДИ представя стандартите за активно публикуване, разяснява правото на достъп до информация, представя развитията в съдебната практика по законодателството за достъп до информация, предоставя правна помощ по конкретни питання на място. Интересът към тези срещи сред обществеността е голям.³⁹ Предстоят информационни дни в още 6 града в страната.

17 октомври 2013 г. Информационен ден „Достъп до информация“ – град Плевен

³⁹ http://aip-bg.org/projects/america%20for%20bulgaria/aip_civil%20center.htm

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

18 октомври 2013 г. Информационен ден „Достъп до информация” - град Ловеч

12 ноември 2013 г. Информационен ден „Достъп до информация” – град Враца

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

13 ноември 2013 г. Информационен ден „Достъп до информация” - Монтана

Оценка: Дейността по разясняване на правото на достъп до информация и неговите ограничения и постоянните кампании, които ПДИ провежда, са важен инструмент за все по-голямо познаване и използване на правото на информация. Другите приоритетни дейности на екипа и техните резултати са основата на разяснителната работа и на кампаниите. От друга страна резултатите, свързани с наблюдението, застъпничеството и правната помощ, не биха били толкова видими без кампаниите и разяснителната работа, която извършва екипа.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Особено резултатни са Международния ден на правото да знам и Антинаградите „Големия брат”.

Изключително важни за подобряването на състоянието на достъпа са и гражданските обучения, които ПДИ прави през годините за – администрация, журналисти, НПО и граждани.

Продукти: Модел за отбелязване на Международния ден на правото да знам

Модел за отбелязване на Европейския ден за защита на личните данни

Разработени програми и материали за обучения на различни групи.

Отработен механизъм за провеждане на кампании по въпроси свързани с правото на информация.

Необходими ресурси

1. Екип на ПДИ и координаторската мрежа за подготовка и провеждане на церемонията за МДПЗ
2. Финансово осигуряване на церемонията. През годините ПДИ се стреми да осигури финансиране на подготовката и провеждането на тази церемония. Последните няколко години церемонията се подкрепя от Фондация Америка за България.
3. Церемонията за деня на защита на личните данни – подготовка и провеждане. До сега тази церемония се финансира от резервите на ПДИ. Външно финансиране не е осигурявано.
4. Обучителните програми се провеждат в рамките на текущи проекти, но са един продукт, който би могъл да се разработва като стопанска дейност на организацията.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

5. Участие в обществения дебат по въпросите за достъпа до информация и правото на свобода на изразяване

Дебатите, свързани с прозрачността, достъпа до информация и защитата на лични данни през 2013, обхващаха различни сфери на управлението и обществения живот. Експерти на ПДИ участваха в дискусиите по предложените изменения в Закона за публичност на имуществото на лица, заемащи висши държавни длъжности, Закона за достъп и разкриване на документите на бившите служби за сигурност, Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси, Закона за специалните разузнавателни средства, Проект на Споразумение за партньорство на Република България, очертаващо помощта от европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020. ПДИ се включи в общественото и експертно обсъждане на проектозаконите за националната сигурност, Националната служба „Охрана“, военното разузнаване и Националната разузнавателна служба; в дискусиите за парламентарен контрол върху специалните служби и употребата на специални разузнавателни средства; в дебата и кампанията за публичност на декларациите за конфликт на интереси на магистратите; в инициативата на Дарик Радио по изготвянето на Харта за добро управление на България в периода 2013 – 2018 и последвалите дискусии по нея в ефира на радиото; и др.

Прозрачност на информацията, свързана с първия национален референдум по строежа на АЕЦ „Белене“

ПДИ се включи в дебата за наличността на документацията, въз основа на която гражданите да си съставят мнение по въпроса, поставен в първия национален референдум в демократичната история на страната и да упражнят правото си на вот по този въпрос. На 7 януари 2013 ПДИ подаде до Народното

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

събрание и до министъра на енергетиката, икономиката и туризма заявление за достъп до документацията по трите оценки – на ядрената безопасност, социално-икономическия ефект от централата и управлението на отработеното ядрено гориво и радиоактивните отпадъци, които по закон министърът трябва да подготви. От получените отговори стана ясно, че информация за референдума не е изготвяна, а изготвената през 2005 е недостъпна. Позицията на ПДИ, разпространена чрез блога „Точка на достъп”, както и в месечния информационен бюлетин, бе отразена в редица национални и местни медии. Всичко събрахме в специалната секция на страницата си: [Референдум 2013](#).

Прозрачност на миналото и предизвикателства пред разкриването на документите на бившите служби за сигурност

Дебатът за разкриването на досиетата и обявяването на принадлежност към бившите служби за сигурност бе поставен на дневен ред и през 2013. В края на септември група народни представители внесоха законопроект за изменение и допълнение на закона, с който да бъде възстановен § 12, отменен през декември 2012, предвиждащ защита от установяване на принадлежност за ръководителите на отдели, сектори и секции в разузнавателните служби. На пресконференция на 3 октомври 2013 г. ПДИ изрази своето становище относно важността за разкриването на досиетата на бившите комунистически служби за разбирането на миналото, но и за гаранция за по-голям интегритет на служителите, заемащи високи ръководни длъжности в настоящето.

Изпълнителният директор Гергана Жулева и ръководителят на правния екип Александър Кашъмов участваха в кръгла маса „Предизвикателствата пред разкриването на досиетата в България”, организирана от Фондация „Конрад Аденауер” на 29 октомври. Кашъмов бе сред панелистите в международната конференция „Преходът в Източна Европа през документите на комунистическите тайни служби”, организирана от Комисията по досиетата в края на ноември. Ал. Кашъмов подготви и анализ на развитието на законодателната уредба, свързана с разкриването на документи на бившите

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

тайни служби, които ПДИ публикува в месечния бюлетин през декември 2013. ПДИ продължи участието си в дебати и консултации, организирани от Комисията по досиетата, Държавна агенция „Архиви“, Парламентарната комисия за борба с корупцията и конфликт на интереси, Съвета за електронни медии, Парламентарната комисия за взаимодействие за граждански организации и движения, Министерство на околната среда и водите, Министерски съвет, Президентството на РБ.

МЕДИЙНО ОТРАЗЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА ПДИ ПРЕЗ 2013 ГОДИНА ⁴⁰

Прозрачността, отчетността и достъпа до информация, включително становища на екипа на ПДИ по актуални въпроси, бяха предмет на 471 публикации, радио- и тв предавания в национални, регионални и местни медии в сравнение с 367 публикации през 2012 г.

От тях 344 са в национални медии, 113 - в местни медии (85 в онлайн издания, 33 в печатни издания, 4 радио станции и 4 телевизии) и 14 - в чуждестранни медии.

Представители на екипа на ПДИ за участвали в 40 радио предавания и в 35 телевизионни предавания.

Темите, които са привлекли най-голям медиен интерес и са довели до най-много публикации в печата и дадени интервюта от екипа на ПДИ са:

- Ден на правото да знам – 66 публикации
- Лични данни – 53
- Законодателство – 52
- Съдебни дела – 46 публикации
- Рейтинг на активната прозрачност – 42 публикации

---

⁴⁰ http://www.aip-bg.org/publications/ПДИ_в_медиуме/

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

- Годишен доклад за състоянието на достъпа до информация в България през 2012 – 30 публикации
- Публикации за проекта „ПДИ – Граждански център за подкрепа на прозрачността” – 23

През 2013 година са публикувани 12 броя на [Информационния бюлетин на ПДИ](#) с общо 91 материала.

В рубриката [„От съдебната зала”](#) - 45 новини по съдебни дела, водени с помощта на ПДИ

В рубриката [„Новини”](#) – 56 новини, свързани с достъпа до информация по света

В рубриката [„Коментар на юриста”](#) – 6 текста

През 2013 координаторите на ПДИ са участвали с 20 текста в Информационния бюлетин – в рубриките „От координаторската мрежа”, „Приключение със заявление”, „Парадокси” , „Отличници” и информация за срещите, проведени в страната по проект „ПДИ – Граждански център за подкрепа на прозрачността”.

През 2013 г. ПДИ разпространи чрез [портала на НПО](#) 34 новини, свързани със застъпничество за свобода на информацията, анализи на законодателството и на състоянието на активната прозрачност, резултати от съдебни дела за достъп до обществена информация.

На 11 декември 2013 Програма Достъп до Информация бе отличена като една от шестте организации, публикували най-често в Информационния портал на НПО в България.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Издания на Програма Достъп до Информация през 2013 г.

Състоянието на достъпа до информация 2012 г.

През 2013 г. ПДИ подготви, публикува и разпространи Годишен доклад за състоянието на достъпа до информация в България през 2012 г. (1000 копия на български език, разпространени до държавните институции, народни представители, неправителствени организации и медии). Докладът беше преведен на английски и разпространен до всички партньорски организации в Мрежата на застъпниците за достъпа до информация .

Състоянието на достъпа до информация в България 2012, Програма достъп до информация, 2013, Стр. 124

ISSN 1314-0515 (online)

ISSN 1313-065X (print)

http://store.aip-bg.org/publications/ann_rep_bg/report2012.pdf

Интернет страници на ПДИ

Интернет страницата на ПДИ www.aip-bg.org се обновява редовно. Тя е най-добре разработения канал за информация за актуалните кампании, водени от ПДИ през годината, новини за важни съдебни дела, съдебни решения, коментари и препоръки, становища, доклади, наръчници и информационни и обучителни материали по ЗДОИ, информация за организирани от ПДИ събития, филми, изготвени по поръчка на ПДИ и други. Всички наши публикации са достъпни на български и на английски език.

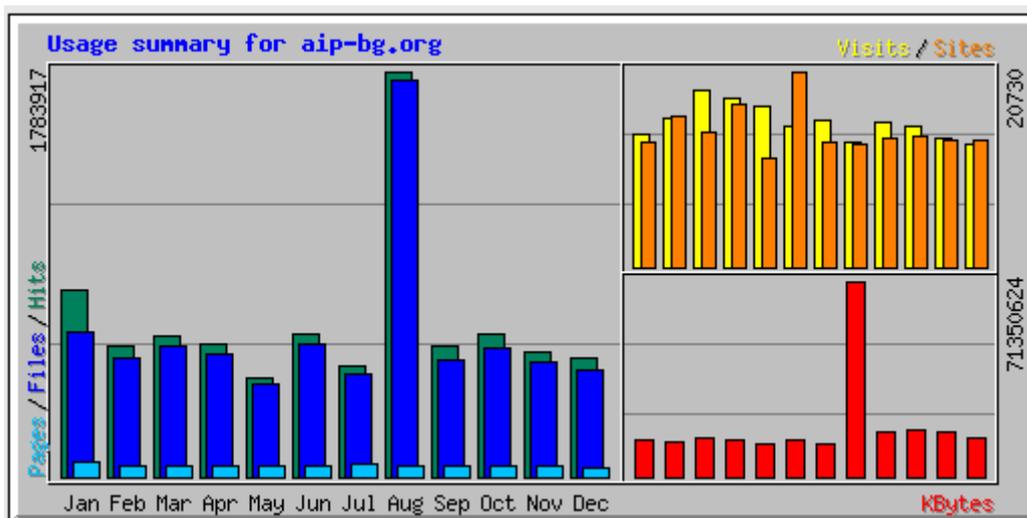
ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

През 2010 г. ПДИ обнови страницата си и поддръжката посредством уеб платформа – част от вътрешната информационна система (ВИС) на ПДИ, която дава възможност за улеснена навигация в богатото съдържание на информационни и обучителни материали, и интегриране и визуализация на резултатите от специализираните проучвания на ПДИ. Резултатите от последното проучване на Интернет страниците на институциите от изпълнителната власт, което екипът на ПДИ проведе в периода 7 – 25 януари 2013 г. са онлайн достъпни: http://www.aip-bg.org/surveys/2013_година/103353/.

Статистиката за посещаемост на страницата на ПДИ www.aip-bg.org за 2013 г. показва общ брой на уникалните посещения: 184 174 (средно 15 348 на месец, което е с 1 300 повече посещения в сравнение с 2012 г.). По-голяма честота на посещенията е регистрирана за месеци, през които ПДИ е водила специални кампании – март – представяне резултатите от проучване на уеб страниците на институциите, април – представянето на годишния доклад „Състоянието на достъпа до информация 2012”, май – онлайн подписка в подкрепа на призива за разследване на заплахите срещу журналиста Христо Христов и неговото семейство (385 души подкрепиха призива), септември и октомври – във връзка с номинациите и отразяването на церемонията за Деня на правото да знам (28 септември). Най-голям брой на посещенията е регистриран при публикации в блога на ПДИ „Точка на достъп”.

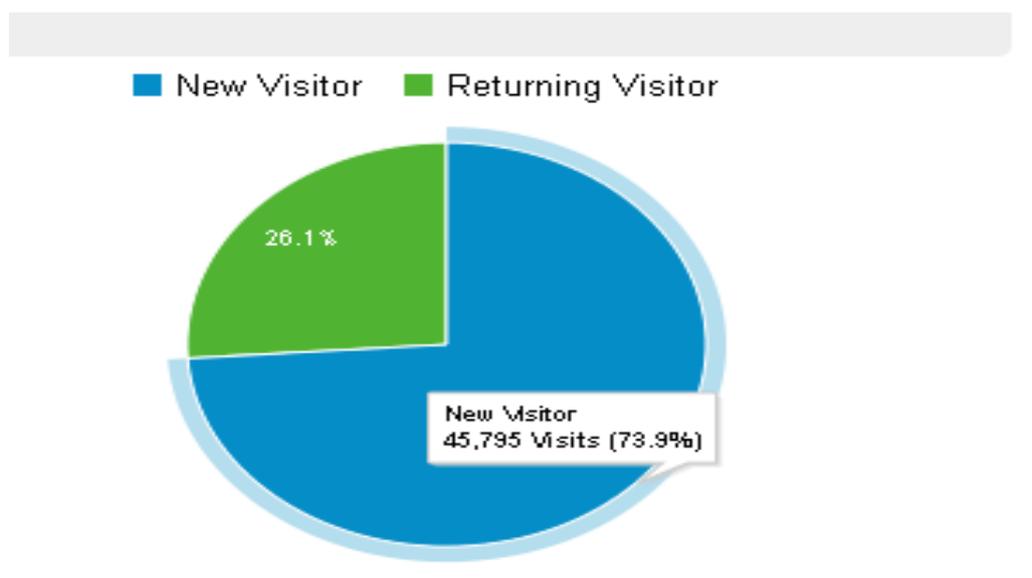
Тази година голям е процентът на посещенията от чужди сървъри (приблизително 41% от общия брой), най-голям брой са регистрирани от САЩ, Великобритания, Руската федерация, Германия, Холандия, Швеция, Франция, Украйна, Канада.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Извадка от статистиката за трафика на www.aip-bg.org (януари – декември 2013 г.)

Новата платформа на страницата www.aip-bg.org позволява интегрирането на Google Analytics, данните от която се различават от обичайната статистика, поради маркетинг целите, които си поставя тази статистика. Все пак, тя показва, че делът на новите посещения на уеб страницата от общия брой посещения (които според GA са 62 010) е 73.9%, като от тях 46 852 са уникални посещения, а 16 175 са повторни посетители.

Извадка от статистиката на Google Analytics за www.aip-bg.org (януари – декември 2013 г.)

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

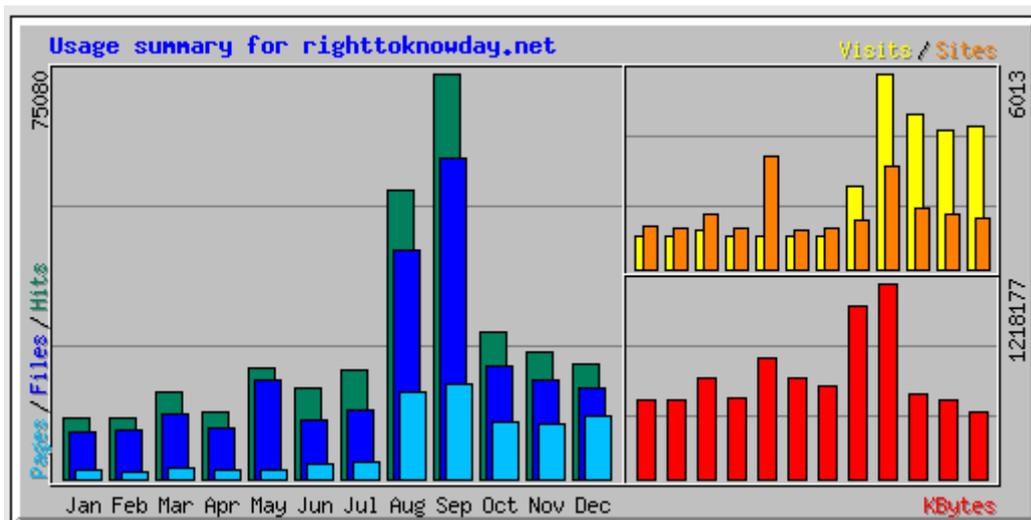
www.righttoknowday.net

През 2013 г. ПДИ стартира обновена страница за Международния ден на правото да знам – 28 септември. Сайтът е с нов дизайн, а динамичното съдържание позволява бързо и лесно изпращане на номинации за наградите за Деня на правото да знам в отделните категории. Функционалното обновяване бе чрез добавянето на допълнителен модул във вътрешната Система за управление на информацията на ПДИ и актуализацията на информация е отново уеб базирано.

Обновената страница www.righttoknowday.net позволява да се проследят хронологично [10 - те церемонии](#) в България, [всички наградени](#) в отделните категории по години с много [снимки](#), [видеоинтервюта](#) и [документалния филм „28 септември – Ден на правото да знам“](#). Страницата съдържа всички материали, свързани с кампанията за популяризиране на 28 септември – плакатът, брошурата, магнитът, кратки репортажи от церемониите през 2009 и 2010, инициативите на Международната мрежа на застъпниците за свобода на информацията по повод Деня на правото да знам, в които ПДИ е участвала: <http://www.righttoknowday.net/promotion/>.

Пикът в посещаемостта на тази страница е септември месец – 6 013 уникални посещения за 2013. Средният брой на посещенията на месец е 2 446, което е с 1 626 повече от предходната 2012 г. <http://www.righttoknowday.net/>

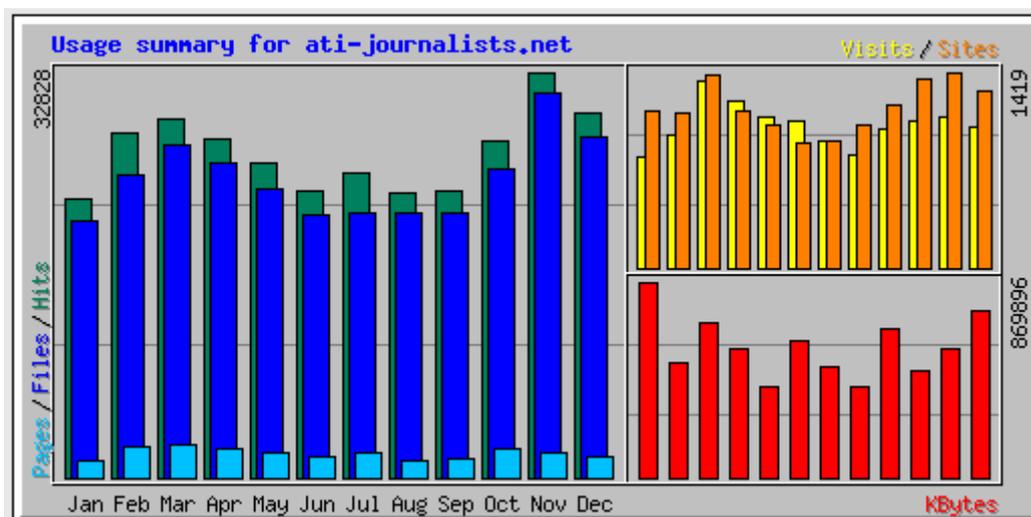
ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Извадка от статистиката за трафика на www.righttoknow.net (януари – декември 2013 г.)

<http://www.ati-journalists.net/>.

ПДИ поддържа специалната страница „Достъп до информация и журналистически разследвания“. Страницата се обновява редовно и в нея могат да бъдат намерени законодателство, случаи и съдебни дела на журналисти, използвали ЗДОИ за целите на журналистически разследвания, учебни материали и филми. Популярността на страницата нараства. Средният брой на уникалните посещения на месец за 2013 г. е 1 035. За сравнение, този брой за 2012 г. бе 689.

Извадка от статистиката за трафика на <http://www.ati-journalists.net/> (януари – декември 2013 г.)

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Блог „Точка на достъп”

Блогът на ПДИ „Точка на достъп” е допълнително средство за комуникация на актуални новини и коментари върху случващото се в областта на достъпа до информация. През 2013 г. екипът на ПДИ публикува 22 материала в блога, към които бяха направени 19 коментара: www.blog.aip-bg.org. Някои от постовете бяха препечатани в широкопосещавани медии и доведоха до дебат по обществено значимите теми, по които ПДИ коментира. Новите постове се изпращат автоматично на списък с абонираните се контакти. В момента абонатите на блога са 350, сред които предимно журналисти, НПО, и граждани.

Портал „Публични регистри”

www.publicregisters.info

В края на 2011 г. ПДИ стартира портала „Публични регистри”. Той съдържа резултатите от проучване на ПДИ за състоянието на публичните регистри в България, както и проверка на съдържанието и формата на онлайн поддържаните регистри от институциите в България. 45 650 са посещенията в портала за 2013 г, от тях 38 048 са на уникални посетители. Прегледаните от тях страници в портала са 93 354. За съжаление този портал изисква постоянна поддръжка и обновяване, но за тези дейности се нуждаем от допълнително финансиране.

ПДИ във Facebook

На Facebook страницата си ПДИ публикува препратки към публикации в блога „Точка на достъп”, месечния Информационен бюлетин, новини от страницата на ПДИ, публикации в други медии и партньорски организации, свързани с

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

достъпа до информация. 567 души „харесват“ страницата на ПДИ във Facebook. Посещаемостта на страницата варира от 50 до 2 400 при публикуване на новина.

Извадка от статистиката за трафика на facebook страницата на ПДИ (януари – декември 2013 г.)

Оценка: Комуникирането на работата на екипа, участието в медийните дебати по въпроси свързани с достъпа до информация е също приоритетна дейност на ПДИ. Екипът, който извършва тази дейност, също трябва да бъде финансово осигурен.

Продукти: Блог, Бюлетин, три интернет страници, публикации на български и английски език

Необходими ресурси

1. Поддържане на страниците, публикации, превод на материали, наблюдение на мрежите, в които ПДИ членува и запознаване на интересуващите се с развитията в областта на достъпа до информация - целият екип на организацията е ангажиран с тази дейност;

2. Финансово обезпечаване на Бюлетина на организацията;

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

3. Средства за подготовка и издаване на български и на английски на Годишният доклад „Състоянието на достъпа до информация“.

6. Сътрудничество на национално, регионално и международно равнище

Обмяна на опит

ПДИ продължи работата и сътрудничеството с редица организации и мрежи: [Международната мрежа на застъпниците за свобода на информацията](#), [Statewatch](#), [Access Info Europe](#), [Мрежата на изследователски центрове на демокрацията](#), [ECAS](#), [Freedominfo.org](#), [Global Integrity](#), [Център за свобода на информацията – Армения](#), [Институт за развитие на свободата на информация – Грузия](#), [Български хелзинкски комитет](#), [Български център за нестопанско право](#), Български институт за правни инициативи, Център на НПО – Разград и др.

Изпълнителният директор на ПДИ Гургана Жулева бе поканена като ключов експерт в проекта на Съвета на Европа “Интеграция на европейски стандарти в украинската медийна среда” в направлението достъп до информация. Презентацията ѝ „Основни направления в застъпничеството на ПДИ за достъп до информация” е достъпна в канала на Институт за медийно право – Украйна.

Анализът на Александър Кашъмов „Употреба и злоупотреба с телефонни подслушвания и комуникационни данни от българското разузнаване” бе публикуван в бюлетина на европейската организация Statewatch: <http://www.statewatch.org/analyses/no-225-bulgaria-tel-tap.pdf>.

На 17 – 20 септември 2013 г. изпълнителният директор на ПДИ Гургана Жулева и ръководителят на правния екип на ПДИ Александър Кашъмов взеха участие в дискусиите на 8-та Международна конференция на информационните комисари в Берлин, Германия. На срещата присъстваха национални комисари и

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

омбудсмани по свобода на информацията от целия свят, както и представители на авторитетни неправителствени организации. Обсъждаха се въпроси от значение за прилагането и упражняването на правото на достъп до информация, като един от централните въпроси бе свързан с баланса между правото на информация и защитата на личните данни.

Опитът на ПДИ в областта на застъпничеството за достъп до информация бе представен на конференции, семинари и обучения в Армения, Белгия, Великобритания, Германия, Грузия, Полша, Румъния, Сърбия, Украйна.

ПДИ в Международната мрежа за застъпници за свобода на информацията

Изпълнителният директор на ПДИ Гургана Жулева е член на Управителния съвет на мрежата на застъпниците за свобода на информацията и участва в трите заседания през 2013 г., на които се обсъждаха въпроси, свързани със стратегията на развитие на мрежата, одобряване на кандидатите за членове на мрежата и предложения свързани с интернет страницата на мрежата и отразяване на отбелязването на международния ден на правото да знам.

Екипът на Програма Достъп до Информация и тази година активно участва в обсъжданията на Международната мрежа за застъпници за свобода на информацията ([FOIANet](#)). ПДИ е неин основател и член, като в момента в дискуссионния списък на мрежата присъстват над 400 члена (организации и частни лица) от целия свят. Освен за обмен на новини от застъпниците по света и отразяването на различни кампании, мрежата - чрез обмен по електронна поща - предоставя и ценната възможност за провеждането на дискусии и консултации между членовете ѝ.

За 2013 г. ПДИ информира застъпниците по света за 7 събития, свързани със своята дейност и участва в 12 дискусии в различни области, свързани със застъпничеството и законодателството по достъп до информация. Най-важните теми бяха:

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

- Въпроси свързани с правото на достъп до информация и новите технологии.
  - ✓ Начини на доказване на получаване на заявление за достъп до информация, подадено по електронен път
  - ✓ Проучване относно използването на интернет платформи за подаване на заявления за достъп до информация.
  - ✓ Закони за електрония достъп до информация – регулиране на електронните заявления и активно публикуване на информация онлайн.
- Дискусии относно приложението на различните закони за правото на достъп до информация по света, фокусирани около изпълнението на някои конкретни задължения и около особеностите на някои често срещани изключения от правото на достъп.
  - ✓ Възможността за достъп до звукозаписите от срещи на правителствата.
  - ✓ Как е разрешен въпросът в различните държави със задължението да бъдат публикувани и достъпни свободно законите и другите официални актове на държавните органи.
  - ✓ Опитът в различните страни по достъп до информация за доходите на държавни служители, където винаги е намесен и въпросът за защитата на личните им данни.
  - ✓ Достъп до договори за експлоатация на природни богатства.
- Различните модели на контрол по законосъобразното приложение на законите за достъп до информация по света.
- Разисквания, свързани с развитието на международните стандарти на правото на достъп до информация и по-конкретно на тези на Съвета на Европа.
  - ✓ Решението на ЕСПЧ Младежка Инициатива за Права на Човека (МИПЧ) срещу Сърбия (жалба № 48135/06) доведе до силен отзвук и във [FOIANet](#).

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

- ✓ Бе коментирана и резолюцията на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа, която прие Глобалните принципи за национална сигурност и правото на информация (Принципите от Цване).
- Обмяна на мнения и относно методологиите за оценяване, които застъпниците за свобода на информацията използват.
  - ✓ Обсъждане на методологията за оценяване на качеството на националните закони за достъп до информация.
  - ✓ Рамките за оценка на активното публикуване на информация от държавните институции, където ПДИ сподели своята рамка за оценяване на активното публикуване на информация в интернет страниците на органите на власт според задълженията им по ЗДОИ.

Оценка: Националното и международно сътрудничество винаги е било важна част от работата на Програма Достъп до Информация. Създаването на мрежата в страната, иницирането на международната мрежа на застъпниците са неща, с които ПДИ се гордее. ПДИ участва в различни коалиции, следвайки своята мисия да подкрепя подобряването на отчетността, прозрачността на институциите и условията за упражняване на правото на информация.

Продукти: Мрежа от координатори, международна мрежа на застъпниците за свобода на информацията, членство в различни европейски организации на застъпници за по-голяма прозрачност, информиране на партньорски организации за състоянието достъпа до информация в България, участие в европейски и международни застъпнически кампании, повишаване на авторитета на организацията и споделяне на опита чрез участие в различни форуми, конференции, обучения, семинари.

Необходими ресурси

1. Двама членове на екипа, които следят дискусиите и участват в споделяне на опита на ПДИ

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

2. Средства за пътувания в страната и чужбина, когато участието не е финансирано от организаторите.

7. Институционално укрепване и развитие

Екип

Екипът на Програма Достъп до Информация извършил тази огромна по обем и важна по значение работа е:

Гергана Жулева – изпълнителен директор на организацията

Александър Кашъмов – адвокат, ръководител на правния екип на ПДИ

Дарина Палова – адвокат

Кирил Терзийски – адвокат

Фани Давидова – юрист

Стефан Ангелов – юрист

Диана Банчева – комуникационен координатор

Николай Нинов – координатор на мрежата от журналисти

Ралица Кацарска – координатор

От юли 2008 година ПДИ има договор с външна фирма за счетоводно обслужване – „БМ консултинг“.

Мрежа от координатори в страната

Програма Достъп до Информация работи с мрежа от журналисти/координатори още от основаването си. Координаторите подпомагат на доброволен принцип работата на екипа в София като отразяват всички инициативи на организацията, организират кампании на място, подпомагат организацията и провеждането на срещи по достъпа до информация, подготвят публикации и представяния в местните и регионални медии и бюлетина на ПДИ.

На 15 февруари 2013 ПДИ проведе традиционната работна среща с координаторите от журналистическата мрежа в "Сити Хотел", София. Изпълнителният директор Гергана Жулева запозна журналистите с дейността

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

на организацията през 2012, която бе обобщена в проекта за годишен доклад на организацията, предварително изпратен и представен за обсъждане. На срещата в „Сити Хотел” се очертаха целите, задачите и предизвикателствата пред екипа на ПДИ и пред координаторската мрежа за 2013.

Внимание бе обърнато на предстоящата работа по изменение на ЗДОИ като част от мерките, предвидени в националния оперативен план в рамките на глобалната инициатива “Партньорство за открито управление”. Особен интерес предизвикаха представените от Гергана Жулева резултати от проведеното през януари 2013 проучване на Интернет страниците на институциите в България и новия Рейтинг на активната прозрачност, които ПДИ обяви на пресконференция на 27 февруари 2013 в БТА.

Ръководителят на правния екип на ПДИ Александър Кашъмов представи проблемите и тенденциите, свързани със законодателството за достъп до информация - необходимостта от промени в ЗДОИ, промяна на режима на достъп до Търговския регистър, проектозаконите за службите за сигурност, уредбата на използването на специални разузнавателни средства, достъпа на прокуратурата до трафични данни, служебната тайна. Дарина Палова и Фани Давидова от правния екип представиха статистиката на случаите, постъпили за правна помощ през 2012, и очертаха характерните тенденции. Кирил Терзийски запозна участниците с най-интересните казуси от съдебната практика по делата за достъп до обществена информация през 2012. Диана Банчева представи статистика от посещаемостта на трите интернет страници, блога „Точка на достъп” и Фейсбук страницата на ПДИ и новото в тяхното съдържание.

След като Николай Нинов обяви номинациите и критериите за оценка, наградата „Координатор на годината”, която ПДИ връчва за шести път, получи Кръстина Маринова, областен координатор във Варна - за активното ѝ сътрудничество с гражданските групи в областта на достъпа до информация в града и отразяването на техните инициативи през изминалата година.

И през 2013 журналистите от мрежата участваха активно с публикации в електронния бюлетин на фондацията и в местните медии. Там те отразиха доклада „Състоянието на достъпа до информация в България 2012”, Рейтинг на

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

активната прозрачност в България '2013, номинациите и церемонията за Международния ден на правото да знам.

През 2013 координаторите Иванка Ватева, Цветан Тодоров, Ива Антонова и Любомир Йорданов поеха и организацията на срещите по проекта “ПДИ - Граждански център за подкрепа на прозрачността”, осигурявайки посещаемост от общо 220 представители на регионалната и местна администрация, НПО, граждани и журналисти, а журналисти от местните меди и граждани получиха консултации и практически съвети при търсенето на информация от публични институции.

През 2013 координаторите написаха и организираха 137 публикации.

20 от тях излязоха в бюлетина на ПДИ - сред най-активните бяха Кръстина Маринова, Иванка Ватева и Цветан Тодоров. Останалите 117 публикации са в местните медии, където най-активни са Цветан Тодоров – 16, Иванка Ватева - 12, Ива Антонова – с 11 текста, Любомир Йорданов – 10.

И през 2013 координаторите събираха и изпращаха номинации в различните категории за Деня на правото да знам, разпространяваха брошури и плакати, отразиха по места церемонията в БТА, осигуряваха консултации на граждани чрез ПДИ.

19 случая на отказ на информация бяха изпратени през 2013 от журналистите в мрежата.

Промяна в работата наложи и съответната смяна на координатора в Търговище. Новият координатор Борислав Курдов бе представен от Николай Нинов на срещата с координаторите на 15 февруари.

ПДИ се управлява от Управителен съвет и изпълнителен директор. Управителният съвет определя ежегодно приоритетите на фондация ПДИ и поне два пъти в годината инспектира работата на организацията.

Членове на Управителния съвет са:

Димитър Тотев – председател

д-р Гертана Жулева – изпълнителен директор

Мариана Милошева-Круш

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Йорданка Ганчева

Люба Ризова

Павлина Петрова

Петко Георгиев

Светлозар Желев

Невен Дилков

През 2013 г. Управителният съвет на ПДИ проведе две заседания и едно обсъждане.

На 29.03.2013 г. в гр. София, бул. "В. Левски" № 76, ет.3, ап.3, в офиса на ПДИ се проведе редовно заседание на Управителния съвет на фондацията в съответствие с чл. 12, ал. 8 от устава, свикано от изпълнителния директор Гургана Жулева. На това заседание УС прие Годишния доклад на ПДИ за 2012 г., представен от изпълнителния директор, и одобри бюджета и основните направления на работата за 2013 година, като се увеличат усилията за търсене на възможности за участие на ПДИ в международни проекти. Членът на УС Светлозар Желев напусна по собствено желание.

През май 2013 г. се проведе онлайн обсъждане между членовете на УС за сключване на договор с консултанска фирма за техническо подпомагане на организацията при подготовка на проектни предложения пред ЕК. Беше сключен договор.

На 20.12.2013 г. в гр. София, бул. "В. Левски" № 76, ет.3, ап.3, в офиса на ПДИ се проведе редовно заседание на Управителния съвет на фондацията в съответствие с чл. 12, ал. 8 от устава, свикано от изпълнителния директор Гургана Жулева. На това заседание УС обсъди основните направления на работата на ПДИ през 2014 г., разгледа и прие проекто-бюджета за 2014 г.

Развитие на вътрешната информационна система

От началото на 2010 година започна да функционира Вътрешната информационна система (ВИС) на ПДИ, създадена от фирмата, поддържаща компютърната система на организацията „Светлозар онлайн“. ВИС съдържа

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

следните модули: контакти, библиотека, проучвания, случаи, съдебни дела, администрация. Създаването и развитието на тази система е част от стратегията на организацията да използва в по-голяма степен информационните технологии за предоставяне на услуги като правна помощ, самообучителни материали по достъпа до информация, блога на организацията и т.н.

През 2012 г. беше подготвен нов модул във ВИС – „Проучване на интернет страниците на институциите за 2013 г.” и внесени редица подобрения в системата за статистически доклади и справки. През 2013 година екипа работи по развитие на модула „Проучване на страниците на институциите за 2014 г.” като отчете новите задължения за публикуване на информация, свързани със Закона за публичните финанси, бяха усъвършествани статистическите доклади и справки. Беше подготвена версия на английски за обявяване на резултатите от проучването.

Проекти

През 2013 година ПДИ работи по няколко проекта:

***В отговор на новите предизвикателства
пред достъпа до информация***

Срок: 8 април 2010 – 8 април 2013

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Цели на проекта

- Да се подобри качеството на услугите и продуктите, които Програма Достъп до Информация предоставя на търсещите достъп до информация и на международните мрежи;
- Да се увеличи познаването на новите стандарти в областта на достъпа до информация и да се разработят средства за самообучение за търсещите информация как да упражняват правото си да знаят;
- Застъпничество за прилагане на новите стандарти в областта на достъпа до информация.

Дейности

1. Разработване и интегриране на нов дизайн и структура на уеб страницата на ПДИ.
2. Оценка на законодателството и практиките по достъпа до информация; участие в актуални обществени дебати по достъпа до информация чрез използване на нови уеб ресурси.
3. Предоставяне на правна помощ по електронен път.
4. Разпространение и обмен на знания за правото на достъп до информация в национални и международни мрежи.

Правна помощ за търсенето на обществена информация - развитие на постигнатите резултати и затвърждаване на положителните практики
Срок: 1 май 2012 - 30 април 2015
Подкрепен с грант от Фондации "Отворено общество"

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Целта на проекта е да се подкрепи постигнатото по отношение на достъпа до информация и отчетността на държавните органи чрез:

1. Анализ и консолидиране на постигнатото през предишните години в утвърждаването на обществения интерес към откритост на държавните органи.
2. Покрепа на търсенето на информация от надделяващ обществен интерес от НПО, журналисти и граждани с правна помощ от страна на ПДИ.
3. Наблюдение на съдебната практика по законодателството за достъп до обществена информация и застъпничество за унифициране на тази практика.

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION

Фондация Америка за България

Програма Достъп до Информация –
Граждански център за подкрепа на
прозрачността

10 юни 2013 – 10 юни 2014

Цели на проекта

1. Да се увеличи активната прозрачност и отчетността на управлението в няколко направления:
  - Бюджетна и финансова откритост
  - Обществени поръчки
  - Разпределяне на средства на ЕС
  - Устройствени планове
2. Да се повиши осведомеността на гражданите за онлайн наличната обществена информация, правителствени бази данни и публични регистри;
3. Да се увеличи познаването сред активни ползватели/ журналисти за използването на онлайн достъпна обществена информация и правителствени бази данни за целите на журналистически разследвания

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

и като средство за постигане на повече прозрачност и отчетност на управлението;

4. Застъпничество за подобряване на активното предоставяне на обществена информация и прилагане на стандартите за активна прозрачност.

Дейности

1. Наблюдение на практиките по предоставяне на достъп до информация, идентифициране на проблемни области и формулиране на препоръки за тяхното преодоляване.
2. Годишен одит на 490 институционални уеб страници от гледна точка на активното предоставяне на обществена информация, въз основа на разработена от ПДИ методология.
3. Повишаване на информираността по отношение на законодателството, регламентиращо достъпа до информация и на практиките по прилагането му и иницирирането на обществен дебат по проблематични въпроси.
4. Укрепване на журналистическата мрежа от координатори на ПДИ в страната.
5. Разпространение и обмен на опит в наблюдението на състоянието на достъпа до информация и застъпничество за повече прозрачност сред национални и международни партньори и мрежи.

Координация и контрол

Всеки понеделник екипът планира своите дейности въз основа на оперативния месечен план и на текущите проекти.

Контролът върху правната помощ предоставяна от ПДИ, се осъществява чрез редовни статистически отчети от базата данни от вътрешната информационна система.

Програма Достъп до Информация кани всяка година одиторска компания за проверка на годишния отчет на организацията.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2013 г.

Програма Достъп до Информация предава своя годишен отчет в Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на обществено полезна дейност към Министерство на правосъдието.

Награди и отличия

от Български център за нестопанско право.

През 2013 ПДИ бе отличена с две награди – със символа на Сметната палата на РБългария за принос за по-голяма публичност и прозрачност на институциите и награда за най-много публикации в Информационния портал на НПО в България, връчвана

27.02.2014 г.

Гергана Жулева

София

Изпълнителен директор на ПДИ